СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 227. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 1-го жовтня 1938. No. 227. Jersey City, N. J., Saturday, October 1, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

26 ОСІБ ГИНУТЬ У НОВИХ ТОРНАДАХ

ЧАРЛСТОН (Савт Каролайна). — Два торнада вдарили на місто в середу, коло 8 години рано, наробили великої маєткової шкоди та спричинили смерть 26 осіб.

Вітер досягнув за кожним разом скорости 72 миль на годину. Прийшов він зовсім несподівано, так, що урядове бюро погоди зовсім не могло остерегти населення, як це робиться при наближенні гураґанів.

Вітер зірвав телеграфічні дроти й ушкодив гарні будівлі міста. Люди гинули під румовищами домів та від вітрових скрутів. Від зірвання електричних проводів в місті запанувала темнота.

Стейтовий уряд вислав військо для вдержання порядку й безпеченства. Червоний Хрест на приказ президента Рузвелта поспішив з допомогою.

УРЯД УЖЕ ВИЧЕРПАВ ФОНДИ НА МЕШКАННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Мешкальна Адміністрація вже видала досі на будову дешевих мешкань майже всі фонди, призначені на цю ціль конгресом. Лишається тепер урядові всього 76 міліонів долярів.

РУЗВЕЛТ КЛИЧЕ НАРІД ДО МОЛИТВИ ЗА МИР.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт видав до народу Злучених Держав заклик молитися в найближчу неділю за мир у світі. Президент видав заклик, дізнавшися про вислід конференції в Мінхені.

Ріжні церкви теж закликають своїх вірних до молитов за мир, одні в неділю, інші в інші дні.

ПОЛЯКИ ОБОРОНЯЮТЬ СВОЄ СТАНОВИЩЕ ДО ЧЕХІЇ.

НЮ ЙОРК. — Польське Інформаційне Бюро дало пресі довше пояснення становища Польщі в справі поляків у Чехословаччині. Каже, що домагання Польщі щодо Тешина опирається на угоді з 1918 року на факті, що в Тешині й околиці живе 150,000 поляків. Каже Бюро, що поки Чехословаччина не віддасть цих поляків, не буде в тій околиці сталого миру.

ЗАКЛИКАЄ АМЕРИКУ ДО ЗБРОЄННЯ.

НЮ ЙОРК. — Ґенерал Джан О'Райен остерігав у своїй промові підчас обіду 107 полку в Готелю Астора перед думкою, що в світі настав мир. Він казав, що воєнна небезпека не минула. Війна грозить далі. Питання, чи Америці йти до війни, чи не йти, не можна вирішувати голосуванням народу. В нинішньому світі рахується лише сила. Це одинока мова, яку розуміють диктатори. Він пропаґував відповідну розбудову оборонної сили Америки.

ВЕРТАЮТЬСЯ ДО НОРМАЛЬНОЇ МОРСЬКОЇ ПЛАВБИ.

НЮ ЙОРК. — На вістку про полагодження теперішньої кризи в Европі майже всі корабельні лінії проголосили поворот до правильних курсів кораблів.

Одна лише лінія Кунарда заявила, що вона забирає корабель „Аквітанію" з правильного руху через океан. Причини зарядження не подано.

РОЗСЛІД НАД НАЦІСТИЧНИМИ ОРҐАНІЗАЦІЯМИ.

ВАШИНҐТОН. — Перед конґресовим комітетом для розсліду „неамериканських акцій" виступав свідком далі Джан Меткеф, розслідник комітету, що, як самий признався, дістався до тих орґанізацій зо свідомою ціллю за ними слідити. В цих зізнаннях Меткеф заявив, що проводирі нацистичної орґанізації в Америці, Німецько-Американського Бунду, хвалилися впливами в Берліні та мали вплив на іменування й усування консулів.

ВІДКЛИКАЄ СВОЇ ЗІЗНАННЯ ПЕРЕД КОМІТЕТОМ ДАЕСА.

ГЮСТОН (Тексас). — Джан П. Фрей, начальник департаменту металевих юній у Федерації Праці, вислав комітетові Даеса у Вашинґтоні заяву, що його власні зізнання про Вилієма Бонсора, одного з провідників юнійних робітників, що, мовляв, Бонсор є комуністом, не годяться з правдою. Фрей признає, що Бонсор ніколи не належав до комуністичної партії. Зате Бонсор є секретарем одної юнії, що належить до Американської Федерації Праці, в котрої імені виступав Фрей перед комітетом, коли він зробив Бонсорові ці закиди.

ПРОКУРАТОР ДЮІ НОМІНОВАНИЙ КАНДИДАТОМ НА ҐУБЕРНАТОРА.

САРАТОҐА СПРИНГЗ (Ню Йорк). — Конвенція Републиканської Партії стейту Ню Йорк іменувала своїм кандидатом на уряд ґубернатора стейту Томаса Е. Дюія, прокуратора повіту Ню Йорк, відомого з боротьби проти рекетирів.

Конвенція заняла щодо виборів становище, звернене виразно проти Тамані Голу, як союзника рекетирів.

ОСТАННІ ВІСТІ

ЗАЯВА ГІТЛЕРА І ЧЕЙМБЕРЛИНА.

МІНХЕН. — Перед відїздом додому премієр Чеймберлин видав спільну з Гітлером заяву, яка підкресляє нову добу в німецько - англійських відносинах. Ті два краї тепер стали на шлях, який веде до мирного співжиття і до мирного полагоджування спірних питань.

ЗАЯВА ДАЛЯДІЄ.

МІНХЕН. — Французький премієр Даладіє також видав заяву перед відїздом з Німеччини. Він сказав, що підписаний мировий договір полагоджує не тільки судетське питання, але також є початком мирного полагодження багатьох спірних питань в Европі і в цілім світі. Він зазначив, що тішиться, що серед німців нема ненависти до французів, та запевняв, що у французів нема ненависти до німців.

ДУМКА ПРО ПІДПИСАНЕ ПЕРЕМИРЯ.

ЛОНДОН. — В Лондоні панує думка, що підписаний мировий договір у Мінхені є величезною перемогою для Гітлера. Через те Гітлер осягнув домінацію над Чехословаччиною. Домінуючи над Чехословаччиною, він буде домінувати над цілою середущою й східньою Европою. Цей договір переконав також усіх, що диктаторські краї можуть спокійно жити побіч демократичних і не конче мусять за все сваритись. Цей договір це тільки початок цілковитого замирення в західній Европі. Після нього наступить полагодження конфлікту в Еспанії, потім наступлять договори між Анґлією й Німеччиною, між Німеччиною і Францією, між Францією й Італією. Вирівнявши свої непорозуміння, згадані чотири держави будуть домінувати разом над рештою світу. Знамenне в останньому договорі, а також у наступних, буде те, що Совети будуть цілковито відтручені від впливів в Европі.

ЧЕХИ І МОСКАЛІ.

„Возрождеміе" з 9. 9. заявляє в передовиці, що на початку закладання чеської держави вона була опорою тих кол, що старалися звільнити світ від марксизму. Завдяки натискові Бенеша на чеський уряд чехи поволі стали міняти позицію і дійшли до противлежности; тобто з противольшевицького чинника стали пробольшевицьким чинником, провідником комінтерну в світовій політиці. На вперті вимоги Бенеша Франція вступила в зносини з Москвою. Бенеш був головним актором уведення Москви в Союз Націй. Бенеш дуже натискав увесь час на сербського короля Олександра, щоб той признав большевиків та ввійшов з ними в стосунки. Король відмовлявся виконати бажання Бенеша, а потім і Парижу. Тоді запросили його до Парижу на балачки на ту тему, думаючи, що в Парижі король буде податливіший на прохання господарів. Він до Парижу не доїхав. Його по дорозі вбили. Отже якби не пробольшевицька політика Бенеша, то Олександер був би ще й нині живий. Ґазета називає становище Бенеша зрадою Росії і слов'янства. Виходом з того є поворот Чехії до противольшевицької політики. Бенеш не може відкректися від того, що сам накоїв. Отже йому остається одно: уступити зо становища президента Чехії.

МОРДУЮТЬ ДОНОЩИКІВ.

„Известия" з 1. 9. подають що в ферґанській области затроєно кореспондента одної ґазети, доношика Амана Сабирова, що був рівночасно вчителем. Арештовано двох узбеків. Затруїли вчителя за те, що той у ґазеті зробив донос на них.

З ПРАВОСЛАВЯ НА ПОЛЬСЬКИЙ КАТОЛИЦИЗМ.

„Ґазета Польска" повідомляє: В селі Рудня коло клесівських каменоломів відбувся врочистий перехід на католицизм з православія 139 осіб з так зв. „Звйонзку Шляхти Загродовей", а „зрущених" за займанщини. У звязку з тим повстав у Рудні комітет, що має занятися будовою костела.

65 ЛІТ БУЛО ДОСИТЬ.

До суду в Гельсінках у Фінляндії прийшов 87-літній чоловік з просьбою, щоб дати йому розвід від 85-літньої жінки. Суддя запитав його: Ви коли одружилися? Відповідь: 6. вересня 1873. Суддя: А коли повстала між вами суперечка? Відповідь: 6. вересня 1873. Суддя: Досить! Маєте розвід.

АЖ 17 ТАЙНИХ ГОРАЛЕНЬ.

Підчас люстрації інспекції скарбової контролі викрили на просторі виленського повіту 17 тайних горалень, дві тайні розливні вина й 6 тайних різниць.

ВЖЕ ХОЧУТЬ ВОЮВАТИ.

Група аласканців заявила публично бажання записатися до чеської армії, щоб воювати проти Німеччини. Мовляв, аласканці й у світовій війні скорше зголосилися до війни, ніж Злучені Держави її офіційно виповіли.

ҐУВЕР ПРОТИ РУЗВЕЛТОВОГО ЛІБЕРАЛІЗМУ.

На зборах Републиканських Клюбів стейту Мізурі виголосив бувший президент Ґувер промову, котру розіслано широко по краю радіом, а в котрій він попирав Рузвелтову заграничну політику за мир, а критикував його внутрішню політику, бо, мовляв, вона не є правдиво лібералька, за яку її Рузвелт уважає.

ВКАЗУЄ ЗРІСТ РОБІТ.

Краєва Промислова Конференційна Рада у Вашинґтоні обчисляє, що в серпні працювало 369,000 робітників більше, ніж у липні. Зросло запотребування робітників у фабричних промислах, але зате зменшилося в торговлі.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

СВІДОК ПРОТИ НАЦІСТІВ В АМЕРИЦІ.

Джан Меткеф зявився перед конґресовим комітетом Даеса в уніформі Німецько-Американського Бунду й заявив, що він приступив до Бунду, щоб його розслідити. Він каже, що Бунд має звязки з націстичним урядом.

ПІДПИСАЛИ МИРОВИЙ ДОГОВІР

МІНХЕН. — Чотири премієри, Чеймберлин, Даладіє, Гітлер і Мусоліні, по 9-годинних нарадах підписали мировий договір, на основі якого в мирний спосіб мається полагодити судетське питання. На основі того договору 1 жовтня німецька армія має символічно перемашерувати через маленьку часть судетської території, щоб у той спосіб зазначити своє право до тої території, а також щоби позволити Гітлерові додержати його слова, що до 1-го жовтня німецька армія мусить вмашерувати на ту територію. Дальшу частину території німці займуть впродовж наступних десятьох днів. У тих територіях, де населення пів-на-пів німецьке і чеське, переведеться плебісцит впродовж жовтня. Ці операції будуть переводити під наглядом міжнародньої армії, а також міжнародньої комісії, в склад якої будуть входити німці, анґлійці, французи, італійці і чехи. Вкінці найважнішою точкою має бути це, що всі участвуючі держави, включно з Німеччиною, мають загарантувати решту чехословацької території.

ТЕПЕР У ПЛЯНІ ПАКТ ЧОТИРЬОХ.

ЛОНДОН. — У достовірних колах говорять, що в часі нарад у Мінхені всі чотири держави дали свою формальну згоду на дальші переговори в ціли заключення пакту чотирьох, в якому то пакті були би полагоджені всі інші спірні питання в Европі, а також булаб загарантована взаємна неаґресія згаданими державами.

РАДІСТЬ ПО ВСІХ ДЕРЖАВАХ.

БЕРЛІН. — Серед німецького населення панує велика радість з причини підписання мирового договору. Німецькі ґазети пишуть, що це повний успіх їх „фірера". Проте напади на Чехословаччину не устають. Також війська далі йдуть у напрямі Чехословаччини.

РИМ. — Величезна радість запанувала серед італійців з нагоди підписання мирового договору. Цей успіх італійці приписують Мусолінієві, а то тому, що він до того наклонив Гітлера. В певних колах панує думка, що Мусоліні до останньої хвилі не вірив, що Гітлер піде війною проти Чехословаччини, або що Анґлія і Франція підуть Чехословаччині на поміч. В останніх 24 годинах він переконався, що грозить поважна небезпека, тому він з поспіхом почав ділати.

ПАРИЖ. — У Франції панує велика радість з нагоди підписання мирового договору. Але приготування до війни „по розгоні" далі тревають і війська Франція ще не розпускає.

ЛОНДОН. — В Анґлії також радість з приводу замирення, але анґлійці не такі вибухові в своїх почуваннях і гадають, що це ще не кінець, що небезпека може кожної хвилини знову виринути. Тому і цивільне населення й уряд далі переводять воєнні приготування. Надіються, що після цеї „научки" в Анґлії будуть поволі заводити примусову військову службу.

ПРАГА. — Чехословаччина віддихнула на вістку про підписання замирення, але назагал панує смуток, бо всі переконані, що це сталося коштом чехів. Військове приготування далі існує. Є також такі думки, що чехам буде важко відтягнути армію з судетських територій, а то тому, що та армія моральню була приготована вже до боротьби. Також уряд натякнув, що він іще фактично тих умов не приняв. Бо хоч на них згодився чеський посол, що перебуває в Мінхені, то уряд покищо ще їх не потвердив.

ВАРШАВА. — Поляки опустили ніс, що в Мінхені нічого не дістали. В мировім договорі є тільки згадка, що впродовж трьох місяців свої суперечності мусять вирівняти чехи з поляками і мадярами. А колиб це не сталося, то треба буде скликати знов конференцію чотирьох потуг. Поляки погрожують наступом на Чехію.

БУДАПЕШТ. — Подібно як поляки, не задоволені також мадяри. Вони теж погрожують наступом.

МОСКВА. — Совети дуже незадоволені з підписання мирового договору. Вони хотіли війни. Совєтські ґазети твердять, що це „уступка перед фашистівськими державами". А ще більше вони бояться „пакту чотирьох", бо тоді всі спірні питання в Европі полагоджувано би без Советів.

ЩО БУДЕ, ЯК ЧЕХИ ВІДКИНУТЬ УМОВИ?

ЛОНДОН. — В анґлійських колах передбачають таку можливість, що чехи відкинуть умови і зачнуть з німцями війну на власну руку. Тоді Франція й Анґлія покинуть Чехословаччину і вона мусітиме кінчити війну сама.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РІДНА ШКОЛА

Допис „На початок шкільного року", що наспів до нас з кол „Рідної Школи", заслугує кожним словом на ближчу увагу українського громадянства в Америці.

Показує він, як розуміє тепер у даний мент завдання виховання молоді провідна виховна встанова в краю. Знайдемо в ньому багато річей, зовсім нових, себто, річей, що ще донедавна не вважалися складною частиною виховання, і тому треба нам приглянутися до нього без звичайного в кожної людини упередження до новини.

З допису видно, що „Рідна Школа" бачить свідомо ціль виховання молоді в передачі традиційної культури народу, а рівночасно підготовити молодь до великих завдань, звязаних з існуванням народу.

Виконуючи це завдання, „Рідна Школа" звертає увагу передовсім на виховання характеру учнів, на виховання котрого давніше школа великої уваги не звертала, вважаючи за своє головне завдання навчання потрібних їм відомостей.

Велику частину уваги „Рідної Школи" забирає справа практичного приноровлення дитини до життя. Давніше цеї справи школа теж не дотикала, лишаючи її учневі, зглядно його родичам. Через те й нині „Рідна Школа" вже не думає лише про гімназії, але й про інші школи, торговельні, ремісничі, промислові.

Поза ці, чисто виховні сторони, допис звертає ще увагу на справи фінансові. Кожний знає, що ці справи дуже важні, бо без полагодження фінансового боку не може школа існувати. Давніше, при державнім чи краевім шкільництві, наш нарід цього боку справи не розглядав. Відколи він став організувати своє приватне шкільництво, справа удержання шкіл впала на журбу народу. Народня організація мусить тепер подбати про приміщення для школи, про потрібні до школи матеріяли, як бібліотеки, тощо, далі про заплату для вчительських сил і інших робітників.

Чисто виховний бік „Рідної Школи" може нас в Америці навчити немало про ширину модерної виховної праграми, а фінансовий бік „Рідної Школи" відкликується до нашої матеріяльної допомоги. Якщо американські українці радіють з широко закроєної активности найбільшої української виховної встанови, то вони не можуть обмежитися лише до почувань, але певно посягнуть до своєї кишені, щоб зазначити свої почування до „Рідної Школи" й відповідною матеріяльною допомогою для цеї живої виховної акції українського народу у виховній установі, веденій і плаченій виключно добровільними матеріяльними складками українського народу.

„Діла треба!" — кличе „Рідна Школа" до української іміграції, а ділом тут є грошева допомога.

НА ПОЧАТОК ШКІЛЬНОГО РОКУ

Нація — це не є творив якогось обмеженого часу; це безперервний ланцюг поколінь, що визначається не тільки приналежністю до одної раси з однаковими фізичними й духовими прикметами, але поколінь, що живуть такою самою традицією — минулим, що обєднуються спільною культурою й одноцілою метою, що їм присвячує в даний час. Минулі покоління відповідають за теперішні, а сучасні — за будучі події перед невблаганим суддею: історією.

Тому то не сміємо полишати нашої сучасности на саму долю „історичних умовин", але мусимо її справляти нашою власною волею, за пляном, приміненим до духа часу, відповідно до потріб нації, тієї величини, що охоплює собою всі розкинені по світі одиниці. Бо треба так впливати на молодь, що має стати на зміну сучасному поколінню, щоб вона пізнала всі цінності духа нації; щоб вона знала, до чого нація в данім часі прямує; щоби була всилі визнатися, якою дорогою найкраще йти до найбільших осягів; щоб уміла вдержати себе серед злободенних спокус і життєвих труднощів та мала охоту стати завжди на поклик проводу нації. Сьогодні не вистане, щоб одиниці були свідомі, з сильною волею, відважні й жертвенні. Мусить бути також вся народня маса, бо вона буде остаточно рішати про успіхи, чи невдачі. Якщо вона таких прикмет не малаб, то не піде у слушнім часі за проводом. Недостача характеру в народньої маси, а то й деяких провідників, спричинила дошкульну критику національного поета, що писав про „грязь Москви, варшавське сміття". Але такі недостатчі, що їх добачував поет у хвилинах жалю, не сміють стати прикметою нації.

Свідомість таких засад викликала потребу створити огнище, що полумям своєї ідеї випалюваловб коріння наших слабостей; що своїм світлом освітлювалоб ясні почини народу. Так повстало 57 літ тому у Львові товариство „Рідна Школа". Від поверх пів сотні років стоїть це товариство на сторожі прав народу в найважнішій ділянці, бо в ділянці виховання молоді. Воно по своїй спромозі затикає ті прогалини в обсязі шкільництва, що моглиб стати причиною упадку нації; своїм духом і снагою воно піддержує активність народньої маси в чисто духовій справі й тим чином плекає в'ній моральні цінності; воно піддержує бойового духа в народі і сталить його волю до жертви. Подумаймо лише, що товариство „Рідна Школа" удержує коло тисячі всякого роду виховних і наукових заведень (шкіл, бурс, захоронок, дитячих садків), що воно виховує 40,000 українських дітей при помочі півтори тисячі виховників і працівників.

Кожний нарід докладає якнайбільших зусиль, щоб свою молодь наставити на правий, доцільний шлях життя. А що сталось би з нашою молоддю, що не має такої держави, якаб її долею заопікувалася? Цього року перевела „Рідна Школа", масовий плебісцит українських батьків за українську школу. Правда, державна влада загрозою розвязання товариства припинила останню фазу тієї акції, але народня маса станула якнайактивніше за покликом своєї духової провідниці, „Рідної Школи". Не зважаючи на всякі противності, що переходять межі найбільшої злоби, „Рідній Школі" всетаки вдалося не тільки вдержати й поправити дотеперішній доробок, але й довести до кінця будову величавого будинку для шкіл РШ в Чорткові, до викінчення будинку в Демні, що має заступити Народній Дім, до купна великого дому для торговельної школи РШ в Яворові, до започаткування будови великого будинку для гімназії РШ в Тернополі і для бурси РШ в Заліщиках. А чи ввесь український загал здає собі справу з того значіння, яке мав і на вічні часи матиме уладжений „Рідною Школою" Педагогічний Конґрес, чи Педагогічна Виставка? Тажеж із тих матеріялів мусить черпати кожний культурний українець по всяк час. Скільки енергії треба було добути, скільки моральних і матеріяльних жертв принести, щоб осягнути такі висліди.

Склалося так у нашому історичному ході, що наша Галицька Земля мусить уже віддавна бути оберігачем справжньої української ідеї, що вона має заховати ті національні цінності, що нашу націю відріжняють від інших. Одну з найважніших роль на цій землі доручив нарід саме „Рідній Школі". Тим чином діяльність „Рідної Школи" має всенародне значіння. Тому то наш нарід мусить піддержати її значіння. Вокруг неї та її ідеї мусить обєднатися все, що не пересякло чужинецьким духом, що не затроєне ідеями космополітизму; все, що бажає вдержати українську націю повновартним господарем на своїй споконвічній землі.

Вже до війни американські українці відчували потребу піддержувати „Рідну Школу" морально й матеріяльно. А по війні то ця поміч сягала нераз до двадцять тисяч долярів (1928/29 р.). І цього року*) не лишили американські українці на поталу „Рідної Школи", а ле прислали для неї зо Злучених Держав $3,854.25 (хоча це є $995.75 менше ніж минулого року), а з Канади $1,294.72 (також менше $317.58). Поважна це сума, але не така, на яку американських українців стати, і на таку ціль, як „Рідна Школа".

Американські українці радіють нашою активністю, тішаться кожним нашим, хочби й малим здобутком. Під впливом нашого зросту набирають і вони духа і творять там, серед чужих, зародки нової України. Американські українці з досвіду знають, скільки то труду й витревалости треба, щоб спромогтися хочби на одноразовий вияв волі. А скільки гарту духа, скільки працівників треба постійно, щоб удержати національне піднятя, не допустити до хитань у народі, світлими моментами захопити молодь, навчити її любити той ідеал, що нам присвічує! Без цього нація ослаблаб.

Тому з початком нового року для „Рідної Школи" маємо сміливість пригадати американським і канадійським українцям ті великі завдання й надії, що їх нація кладе на це товариство, а заразом закликати якнайгорячіше до моральної й масової матеріяльної піддержки. Ми знаємо й Ваші злидні та потреби, але наші без порівняння гірші. Ми боремося з усякими противностями, а вже головно за душу народу, за душу молоді, бо хочемо, щоб її серця горіли любовю до рідного краю, щоб та молодь „на принади нової землі" не давала відповіди: „нам і тут не погано". Піддержіть наші почини й поможіть нам; не аж колись, у кращий час, щоб не було запізно. Тим чином збережуть американські українці постійний звязок з рідним пнем і корінем, без якого мусить всохнути кожна, навіть найздоровша галузка. Хіба верба не зсохне, але — вона не видасть плоду. Є стільки товариств в Америці й Канаді, стільки відділів великих організацій; є стільки заможних патріотів, то чи булоб важко зібрати кілька тисяч долярів річно на те, щоб у старому краю цвила українська молодь і горіла бажанням чину для великої будуччини української нації? Ні, тільки треба мати це на увазі, про це памятати; треба, щоб хтось це заєдно пригадував. Очевидно, що це обовязок усіх тих, що мають до цього нагоду. А нагода трапляється завжди: на мітинґах церковних, товариства, на всяких сходинах, нарадах, вічах. Сходиться віче в якійсь важній справі, постановляють резолюцію, протеста, а це все — словесне. Діла треба! І от, нехай хтось підносе здорову думку: в доказ памяти про Рідний Край даймо на „Рідну Школу"; вонаж має 300 тисяч долярів річного видатку! Починаються свята: в честь 1-го листопаду, прийде Різдво, свята в честь Шевченка, — це все дає нагоду для оживлення звязків з „Рідною Школою", бо ніяка інша установа не має таких великих видатків і на справи — такі засадничі. Треба мати заєдно на увазі, що кожний крок на шляху розвитку нації — це висліді великої праці, змагань і жертв; а в тих змаганнях має мати свою пайку кожна українська одиниця.

*) Адміністраційний рік „Рідної Школи" зачинається 1. вересня й кінчиться 31. серпня.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912 AND MARCH 3, 1933.

Of "Svoboda", Ukrainian Daily newspaper published DAILY at Jersey City, N. J., for October 1, 1938.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and County aforesaid, personally appeared Emil Revyuk, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Manager of the "Svoboda", and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, embodied in Section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are: Publisher: Ukrainian Press & Book Co., Inc., 83 Grand St., Jersey City, N. J. Editor: Luke Myshuha, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Managing Editor: Emil Revyuk, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Business Manager: Emil Revyuk, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

2. That the owners are: Ukrainian Press & Book Co., Inc., Dr. Luke Myshuha, President, 83 Grand St., Jersey City, N. J., Emil Revyuk, Secretary-Treasurer, 83 Grand St., Jersey City, N. J., Joseph Stetkewicz, Vice-President, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: Nicholas Muraszko, (Trustee) 190 Van Nostrand, Jersey City, N. J.

5. That the average number of copies of each issue if this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscription during the twelve months preceding the date shown above is 13,431 per each issue.

EMIL REVYUK, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 30th day of September, 1938.
HARRY L. DEIBERT, Notary Public
(My commission expires January 23, 1940).

Богдан Галайчук.

ДЕРЖАВА В ДЕРЖАВІ

Від кількох місяців часописи цілого світу приносять раз-у-раз нові вісті з Чехословаччини: судетські німці, мовляв, домагаються широкої автономії, а чехи дають їм лише самоуправу. У звязку з цим говорять, що Чехословаччина заміниться на федеративну державу. Що все це значить, — треба докладно собі зясувати, коли хочемо зрозуміти міжнародні події, які пересуваються перед нашими очима.

*

Уряд може управляти державою або безпосередньо, через своїх урядовців, або через заступників (органи) влади, що їх вибере зпоміж себе саме населення. У першому випадку ми маємо сцентралізовану (зосереджену) державну адміністрацію (управу), у другому — самоуправу. Самоуправа може обіймати людей одного фаху, чи стану — тоді вона зветься господарською або становою, або якийсь простір із усім його населенням — тоді вона зветься територіяльною. Напр., у польській державі господарсько-станова самоуправа зорганізована в т. зв. палати (по польськи: IZBY). З одного боку, ми маємо такі палати, як хліборобські та торговельно - промислові, зложені з представників хліборобів чи купців і промисловців, які кермують деякими справами хліборобства, торговлі та промислу. З другого боку — такі палати, як: адвокатська, чи лікарська, займаються становими справами всіх людей того самого фаху: дбають про їх стану честь, дають їм дозвіл виконувати свою станову працю, організують самопоміч і т. ін.

Одиницями територіяльної самоуправи в Польщі є громади, волості, повіти й воєвідства. Всі вони мають свою владу, що частинно походить із виборів, частинно, з іменування, займається цілою низкою місцевих справ, що не належать до державних урядів, безпосередньо підпорядкованих державній осередній владі (староства, воєвідські уряди, скарбові уряди й палати, військові, поштові й залізничі установи і т. п.).

Організація самоуправи, зокрема територіяльної, її обсяг влади та відношення до державної адміністрації дуже ріжниться в поодиноких державах. Напр., у Польщі до територіяльної самоуправи належать менше важні справи, та й на ті справи місцеве громадянство не має великого впливу, бо громадська й волосна самоуправа залежна від повітової, а на чолі повітової та воєвідської стоять державні урядовці — старости та воєводи. Куди ширша була самоуправа в давній Австро-Угорщині. Вона зовсім не підлягала державній адміністрації, мала окремий обсяг діяння. В деяких західніх державах, де глибоко закорінилися засади демократії (панування більшости), самоуправа ще сильніша. Напр., у Бельгії голови самоуправних установ іменує король, але ці установи виконують майже всю владу, — державна адміністрація там мала і має малий обсяг діяння. Ще ширші права має громадська самоуправа у Злучених Державах Америки. Там вона майже зовсім незалежна від держави.

(Дальше буде).

Володимир Островський.

ПІД ЗНАМЯ ХРЕСТА
ПОВІСТЬ
з часу охрещення Руси-України в 988 р.

25)

Сиділи втроє, Вівіян, Олена й Анастас, оповідали про своє життя за останній час, про події в Києві й у Греції. Згадав Анастас і про боярина Тихошу, що відшукав його в Корсуні й заспокоював його. Вівіян, а особливо Олена багато оповіли Анастасові про ріжні славні діла Тихоші й віщували йому славну карієру.

Сутеніло. Запалили оливні світильники. Закрили вікна. І говорили все нове й нове.

В тому самому моменті прийшов Тихоша. Анастас привитався з ним, як із старим знайомим. А Олена спиталася:

— Як же там, бояриме, твій Перун? Ще не втік зо страху перед новим господарем?

Всі весело засміялися. Сміявся й Анастас, бо вже довідався, як Перун буцімто попалив своїх колеґів.

Олена завважила, що Тихоша чимсь дуже заклопотаний, і спиталася:

— Чи не сушиш собі голови ще якимсь збитком?

— Маєш, Олено, добре око. Князь вважає мене малощо не за якогось чародія. Покликав мене до себе й наказав порадити йому: що і як зробити, щоб кияни й люди інших городів пішли хреститися. Випросив я собі часу до завтра. А в моїй голові думок менше, ніж у Перуновій.

— А чому князь про це турбується? — спитався Вівіян.

— Князь боїться, що погани тихцем відмовляють людей від хрещення й що вони роблять це не лише в Києві, але й у цілому князівстві.

— Розумно думає Володимир — обізвався Анастас. — Моя думка така, що погани напевно бунтують людей.

— Ось і вибудмай, — засміявся Тихоша — чим би то затягнути наших людей.

— Меду доброго викоти! — пожартував Вівіян.

— Князь, як охристився, не п'є й іншим ставити меду не буде. Він хоче взяти людей чимсь іншим.

— Важка це справа, — завважив Анастас — бо ваші люди ще нічого не чули про християнську віру, не розуміють її. Якби післати до них проповідників, розкрити їм науку Христа, повчити їх, зацікавити, то самі пішлиб хреститися.

— На це нема часу — сказав Тихоша. — Треба охрестити їх ураз, поки ще не остигли після воєнної перемоги, поки ще не підбунтували їх прихильники небіжчика Славія.

— І це правда — погодився Анастас. — Але можна робити разом і те й друге.

Тихоша задумався. Вівіян теж мовчав. Олена підвела очі на Тихошу й промовила:

— Моя думка така: ми всі можемо вийти на проповідь і що дня вчити людей і на горах, і на пристані, і всюди, де вони збираються. Нас уже тут четверо. Священик нашої церкви пятий. Знайдуться й інші християни, що теж візьмуться за працю. Тату, я побіжу до священика й попрошу його.

Батько не встиг і відповісти, як Олени вже не було.

Довго йшла нарада. І врешті вирішили: завтра піти до „грецького дому", до єпископа, що прибув із священиками з Корсуня, і з його благословення почати проповідування християнства серед киян. Помочи від духовенства годі було сподіватися, бо греки не знали нашої мови й люди всеодно не розуміли їх.

Прислухавшись до голосів господаря дому й Анастасія, священик кинув думку:

— Треба просити князя, щоб сказав наробити хрестиків для тих, що охрестяться.

—На що? — спитався Тихоша, що хоч і охреститься, але ще не встиг познайомитися з християнськими святощами й звичаями.

— Щоб люди на шиї носили. Бо по чому будемо пізнавати, хто християнин, а хто ні?

— А з чого робить такі хрестики? — все питався Тихоша.

— З золота, срібла, міди, заліза, дерева: з липи, груші чи з іншого.

В Тихошиній голові гарячково запрацювала цікава думка, але він покищо заховав її, тимбільше, що Анастас кинув нову, ще цікавішу думку:

— Знаєш, Вівіяне, що я надумав? Стати священиком. Я одинокий, уже немолодий, не вояк і не купець. То що мені більше робити, як не проповідувати віру Христову?

XVIII.

ПОВІВИ НОВОГО ЖИТТЯ.

Черговий день був немалоажним у житті Києва, навіть цілого князівства.

Вранці Анастас і Вівіян пішли до єпископа просити благословення на проповідь у Києві. Єпископ згодився, пообіцяв висвятити Анастаса на священика в першу неділю, що припадала за два дні, і доручити йому переписувати богослужбові книжки з південнословянської мови.

В той саме час Тихоша пішов до князя.

— Щож тобі твої духи порадили? — спитався князь.

— Порада їх, князю, така: дозволь людям, що хочуть працювати для церкви, вийти на вулиці й майдани та вчити нарід християнської віри. Піде Вівіян з донькою Оленою, священики церкви св. Іллі, я, Анастас із Корсуня, що послав тобі стрілу з написом, і інші. Накажи зараз наробити маленьких хрестиків, щоб можна було носити їх на грудях: золотих для бояр, срібних для купців, з міди для інших громадян, з деревляних для простих людей. Поклич зараз до себе близьких людей і поспитайся їх, хто з них поїде хрестити людей в інші городи. Може поїде твій дядя Добриня, може боярин Путята, а може й інші, бо самі посадники цього не зроблять. Але хто хоче їхати вчити людей і хрестити, то хай сам добре навчиться християнської науки.

Тихоша посміхнувся.

— Але перед хрещенням киян дозволь мені таки взяти мого Перуна. На його місці я поставлю щось інше.

— Візьмеш у день хрещення.

(Дальше буде).

• З ДНЯ •

НАПРУЖЕНІ ХВИЛІ.

Передучора вечором заповідач на радіо говорив: „Без перебільшення говорю, що нинішня ніч найважніша в цілій історії людства. Мир висить на волоску. Коли той волосок урветься, то ціла Европа, а з нею й цілий світ зануриться в потоки крови. Пропадуть з лиця землі цілі міста, зникне наша цивілізація".

А другого дня вранці заповідач говорив, що всі німецькі кораблі дістали приказ поспішно вертатись додому. Два німецькі кораблі, що стояли в нюйорськім порті, негайно відїхали, не забравши навіть зо собою кількасот пасажирів, які мали тим кораблем їхати. Також два найбільші німецькі кораблі, що опустили німецькі береги, удаючись до Америки, з дороги завернулись назад до дому.

Тяжкі, напружені новини.

ЗМІНИ.

А вже в 10 годині того самого дня передполуднем етерові хвилі доносили: „Гітлер вислав до трьох держав запрошення, щоб упродовж 24 годин зїхалися представники тих держав до Мінхену і там разом з Німеччиною розвязали нинішнє заплутане чехословацьке питання". Ті три держави це: Англія, Франція й Італія. Пів години пізніше хвилі етеру доносили, що всі згадані держави поспішно згодилися взяти участь у тих нарадах, і на них вони висилають самих премієрів.

З Лондону доносили, що запрошення Ґітлера прийшло саме в пору, коли премієр Чеймберлин перед парляментом здавав звіт зо своеї заграничної політики і пояснював послам, яка критична є ситуація. Лист від Гітлера доручено міністрові Галіфаксові. Прочитавши його, йому заблисли очі. Він хотів дати його Чеймберлинові, але той говорив промову. Він тоді вручив листа іншому міністрові. Знов зміна на обличчі. Так мандрував лист з руки одного міністра до другого. Всі запримічували, що щось важне сталося. Вкінці перервано Чеймберлинові промову і підсунено листа. Поглянувши на нього, він перестав говорити свою промову і почав читати листа. Загальна переміна настроїв у парляменті, оклики, оплески...

ЧОМУ ТОЙ ЛИСТ ТАКИЙ ВАЖНИЙ?

Той лист вказував, що Гітлер відкриває новий шлях до дальших мирових нарад. Той лист також вказував, що Гітлер мякне. Бож іще пару годин перед тим запрошенням Гітлер вислав був до Чеймберлина іншого листа, в якому говорив, що арґументація чехів нічого не варт і він навіть не хоче над нею застановлятися. Гітлер десятий раз підкресляв, що далі стоїть твердо на тім своїм ультиматі, що його вручив Чеймберлинові в Ґодесберґу. Гітлер домагався безпроволочного захоплення судетських німців, і то при помочі своєї армії. Саме це було причиною, що цілий світ почав готовитись до війни.

Гітлер назначив реченець до 1. жовтня. Коли до того часу чехи самі не уступлять із судетської території, то він силою мав її взяти.

Тепер Гітлер прислав іншого листа; в нім просить великі потуги знов на наради. Тим він дав доказ, що його ультимат не є останнім словом. Що він готов далі переговорювати й шукати мирної розвязки.

МУСОЛІНІ ПОСЕРЕДНИК.

Одні говорять, що це депеші від Рузвелта так поділали на Гітлера. А Мусоліні говорить, що це він вплинув так на нього. Правда, що передтим Мусоліні цілу годину говорив телефоном з Гітлером. Правда також, що Гітлер, мовляв, сказав, що „робить це тому, що Мусоліні цього вимагає; що нікому іншому в світі цього не зробив би; але Мусоліні такий його приятель, що він не може йому цього відмовити".

Та більш правдоподібне це, що Гітлер побачив, що Англія і Франція не жартують. Що вони таки мають велику силу; а крім того Мусоліні, цей великий „приятель", хоч виголошує гарні промови, то ані вусом не моргнув, щоб мобілізувати своє військо й дати Гітлерові справжню підмогу. Тому Гітлер мусів змякнути. І тому говорить, що „зробив це з приятельства до когось іншого".

ЩО З ТОГО ВИЙДЕ?

Знавці твердять, що ці наради в Мінхені будуть вестися на цілком відмінній основі, ніж розмови Гітлера з Чеймберлином. Ці наради мають розвязати багато спірних питань в Европі, а також у цілім світі. Вони мають полагодити еспанське питання. А Мусоліні так захопився тими нарадами, що відразу звелів своїм „добровольцям" в Еспанії вертатись додому. Це багатомовний знак. Бо Еспанія була теж одним з тих чинників, що розєднують великі держави.

Ці наради в Мінхені прямуватимуть до заключення „пакту чотирьох", до чого Мусоліні прямував уже від довгих років. У тому пакті чотири великі держави поділять між собою сфери впливів і замісць того, щоб із собою сваритися, старатимуться вдержати спокій у решті світу; зрозуміло, з користю для себе.

Чи цей пакт буде заключений? Це ще питання. Але треба зазначити, що він, виключаючи Совети, хто зна, чи остаточно не вийшов би для нас на користь. Бо, вирівнявши між собою непорозуміння, ті чотири великі держави звернулиб увагу на ту прокляту тюрму народів, Совети, які сьогодня, як і в минувшині, є все гніздом усяких духових заразків та перевертних доктрин.

Найближчі дні покажуть, що з цього пакту вийде. Та на передодні виїзду до Мінхену, французький премієр Далядіе всежтаки зарядив загальну мобілізацію у Франції...

Ріжниця.

Вона: Тобі що не говори, то одним вухом увійде, а другим вилетить.

Він: А добі що не скажи, то двома вухами ввійде, а одним язиком вилетить.

УВАГА! НЮ ЙОРК! УВАГА!
ЗАХОДОМ ЛІТЕРАТУРНОГО ГУРТКА при МУН у Ню Йорку
— відбудеться —
ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР
В НЕДІЛЮ, 2. ЖОВТНЯ 1938
в годині 3. пополудні,
В ЗАЛІ НАРОДНЬОГО ДОМУ ч. 4.
Літературний Вечір присвячений українській народній поезії з рефератом д-р О. Кендиби та рецитаціями.

Злодій багато розумніший від лікаря, бо, відходячи від пацієнта, все знає, що йому бракує.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЙОНҐСТАВН, О.

Протест проти ляцького терору.

Злучені орґанізації при укр. прав. церкві ухвалили в неділю, 25-го вересня ц. р., резолюції проти ляцького терору на українських землях, зокрема проти замикання укр. прав. церков і переслідування православних українців.

На заклик Ц. У. ОДВУ ухвалено також резолюції, що протестують проти переслідувань закарпатських українців чеською владою й жадають незалежности Закарпатської України.

Головою віча був В. Середницький, секретарював Н. Луцик. Говорив і відчитував резолюції о. С. Мусійчук. Американська преса помістила про те гарні статті.

—o—

ЕМБРИДЖ, ПА.

Протестаційне віче.

В неділю, 25. вересня ц. р., заходами укр. прав. церкви відбулося протестаційнсе віче проти Польщі, яка переслідує український нарід, нищить його орґанізації, палить та замикає укр. прав. церкви. Вічем проводив о. Е. Королишин, а секретарювали Т. Грицик і М. Скрабут. Головний реферат виголосив о. М. Желехівський з Пітсбурґу. Говорила п. Марія Періґ з Йонґставну, О., і місцеві бесідники. Ухвалено протестаційні резолюції. Зібрано на визвольну боротьбу $12.

Т. Грицик.

КРІВАВА БІЙКА З ВЛОМНИКАМИ У КАЛУШІ.

Нічний вартівник Дідошак запримівив на вул. Пілсудского в Калуші 4-х підозрілих осібняків. Два з них намагалися вломитись до мешкання Гельрнґа, а 2 стояли на чатах. Дідошак придержав одного вломника, інші повтікали. Придержаний це був Іван Василишин із Підгорець. Коли Дідошак відпроваджував Василишина, щоб віддати його поліції, приступили спільники та домагалися, щоб пустив арештованого. Дідошак не хотів пустити Василишина. Бандити вистрілили до Дідошака із утятих крісів, одначе зранили Василишина. Дідошак також вистрілив із револьвера. Василишин помер у шпиталі. Поліція арештувала двох учасників стрілянини, Буру та Маґаса з Підгорок.

УВАГА! Смитмил, Па., і околиця! Українська прав. парохія св. Володимира Вел. в Смитмил буде урочисто святкувати **950-літній Ювилей Хрещення Руси-України, в неділю, 2. жовтня (Oct. 2, 1938).** Програма свята: 10. год. рано: Служба Божа і Водосвяття. 1. год. попол.: Обід і товариські забави. 7. год. ввечір: в церковній галі представлення: „Свекруха", комедія в 3 діях. На вище згадане свято запрошуємо всіх українців з Смитмил і цілої околиці. **Комітет.** 228

СХОПИЛИ ВТІКАЧА З СОВЄТІВ У ПАРИЖІ.

До Франції прибув цього року з Еспанії совєтський салдат О. І. Савлитис. Він син сибрського селянина і скитався по Совєтах, не можучи знайти праці через те, що він є син колись багатого селянина. Загибав з голоду і записавсь добровольцем до Еспанії. Ввесь совєтський транспорт салдатів порозділювали між еспанців. При відвороті в Катальонії він дістався разом з частиною до Франції. Французи хотіли його знову запхати до еспанських большевиків. Він утік з табору і дістався до Парижу. Там мали йому вистаратись документи. Він сам не ходив по місті, бо думав, що його десь схоплять большевики. Перед кількома днями він вийшов купити цигареток і більше не вернувся. Не улягає сумнівові, що його схопили большевики. Він міг багато дечого цікавого розказати про життя в Совєтах та про Еспанію.

ВИГНАНЦІ З СОВЄТІВ.

„Возрожденіе" з 2. 9. подає, що Совєти вигнали з України багато греків до Греції. Вони були грецькими громадянами. В Греції наблизились до вигнанців москалі - младороси, тобто еміґранти старого часу, але збольшевізовані. В розмовах виявилося, що совєтська молодь думає інакше ніж большевізуючі еміґранти. В Совєтах процвитає антисемітизм, але не голосний. Народ вірить тому, кого лають большевики. Тепер найпопулярніший у Совєтах Гітлер, бо його найбільше лають. Приятелем уважають і будуть уважати кожного, хто прийде і визволить народ з совєтсько-московської язви. На високі посади дістаються карієристи і кримінальний елемент. Армія не буде воювати за большевиків. Салдати, якби дістали патрони, то зараз почалиб стріляти в большевиків. НКВД переводить тихо арешти серед салдатів і старшин, здебільша ніччю, як усі сплять. Армія стероризована, бо ніхто не знає, як лягає спати, чи завтра встане.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Збори Тов. ім. Івана Франка, від. 241., відбудуться в суботу, 1. жовтня, на Вест Скул Стр. Проситься всіх членів прийти на час. — Й. Ґалошка, секр.

Між міліонерами.

— Бачу в тебе нове авто.

— Так, зайшов я до фабрики, щоб зателефонувати до приятеля, і якось не випадало вийти й не купити нічого.

ELIZABETH, N. J.

ПАРОХІЯ ELIZABETH ПРИ УКР. КАТ. ЦЕРКВІ СВ. ВОЛОДИМИРА

уладжує

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В УКР. НАР. ДОМІ, 214 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.

В СУБОТУ, 1. ЖОВТНЯ (OCTOBER 1, 1938)

Початок у год. 7. ввечір. — Музика першорядна Wanat's Music

227-8 Всіх місцевих і з околиці запрашає — Комітет.

НЮ БРИТЕН, КОНН., І ОКОЛИЦЯ!

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛ. ЦЕРКВІ В НЮ БРИТЕН, КОНН.

отсим запрошує всіх місцевих і околичних українців на виставу

ТРЬОХ ДО ВИБОРУ

(весела комедія в 3 діях)

В НЕДІЛЮ, 9. ЖОВТНЯ (OCTOBER 9, 1938)

У ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ, 54 ВИНТЕР СТР.

Початок у 7:30 ввечір. — Вступ 25 ц., для дітей 10 ц.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ. (24)

Дівчина спазматично стискала Тарзанові гортанку, а також перешкоджала йому плисти. По кількох хвилинах борикання вони обоє почали тонути. Бачучи, що не жарт, Тарзан силою розірвав руки дівчини і відтрутив її від себе. А потім, придержуючи її над поверхнею води, почав плисти до берега. Боротьба з крокодилем виснажила силу Тарзана.

Він чув, що коли дівчина далі буде перешкоджати йому в плавбі, то вони обоє підуть на дно. А Марія цілком стратила розсудок і так сильно стискала пальцями руку Тарзана, що її нігті вбивались йому в тіло. Це перешкоджало Тарзанові і він часто зануряв дівчину під воду. У висліді дівчина, хоч держалась кріпко його руки, була непритомна.

В таборі Биґерс завважив, що Марія десь щезла. В перший хвилині він не підозрівав нічого злого. Марія це часто робила. Та всетаки він узяв рушницю і нишком відійшов, щоб її відшукати. Він властиво мав на увазі те, щоб з нею бодай хвилю на самоті поговорити. Блукаючи між кущами, він розглядався за нею. Та її не було видно.

Нагло він побачив здалека, як якийсь білий великан витягав її омлілу з води. Биґерс був певний, що цей нагий дикун заподіяв Марії щось лихе. Він пустився в напрямку води. Рухи Тарзана видавалися йому до тої міри підозрілими, що він був певний, що Тарзан хоче Марію викрасти. Тому, не думаючи довго, він підняв рушницю, щоб вистрілити.